

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo sta v Alojznicí.

Kakošne dolžnosti imajo verniki do cerkvenega petja.

(Konec.)

II. Druga dolžnost vernikov gledé cerkvenega petja je, skerbeti, da se njegov namen doseže.

Kaj je namen cerkv. petja? — Z ozirom na Boga — največje poveličevanje božje; z ozirom na vernike — povspreh prave pobožnosti. S cerkv. petjem naj se serca sè svetim spoštovanjem napolnujejo, k svetim mislim in sklepom spodbujajo, do nebeških želj povzdigujejo, tako da so, kadar pevci pojó, serca poslušalcev takih čutil prešinjena, kakoršna ima cerkev do svojega nebeškega ženina, da vsi v svéti ljubezni skupaj Boga hvalijo.

Da se pa ta namen doseže, treba:

1) da verniki slovesno službo božjo, veliko mašo radi, v obilnem številu ter pridno obiskujejo; kajti petje zamore vplivati le na navzoče.

Dandanes na mnogih krajih, zlasti po mestih, lahko opazujemo, da se veliko vernikov (rekel bi, njih večina) slovesne službe božje ogiba ter se s tiho mašo (ako še sploh v cerkev hodijo) ob prav zgodnji ali pa prav pozni uri zadovoljujejo. Kaj je uzrok tej prikazni? Največkrat tožljivost in lenoba duha; poldrugo ali eno uro trajajoča velika maša zdi se jim predolga, morda zato ker ne vedó, kaj naj bi med sv. mašo delali, ali pa, ker se jim pridiga odveč zdi. Ti bi radi kolikor mogoče hitro drugi cerkveni zapovedi zadostili: češ, da je navadna tiha maša isto, kar je slovesna. Čas glavne službe božje pa v najboljšem slučaju uporabijo za pohajkovanje; toda večjidel za posvetna opravila, razveseljevanja in obiskovanje kerčem. Pri drugih se pridruži dušni lenobi še nečimurnost in napuh, ker se jim pozna tiha maša bolj „nobel“ in olikanemu svetu bolj pristojna zdi. V resnici pa je, ako že hočemo to reč ločiti, ravno narobe. Velika sv. maša je odličniša, ker je slovesniša ter po pevski umetnji poveličana.

Navadno pa skušajo taki in enaki ljudje pravi uzrok svoje lenobe in malomarnosti z mnogimi pretvezami zakriti. Ta se izgovarja s tem, da so odpravili „lepo“ instrumentalno godbo iz cerkve, uni s tem, da se je vpeljal vanjo gregorijanski koral, tretjemu slovesna maša predolgo terpi; enim je petje (cerkveno resnobno) „dolgočasno“ in „gerdo“; drugim pa to ni všeč,

da se pri slovesni maši ne poje več vse v domačem jeziku. To so pretveze, katere se dajo lahko zaverniti in pobiti. Lahko bi rekli, da je nesterpljiva ošabnost, svojo sodbo, svoj okus postavljati nad modrost sv. Cerkve, da bi bilo bolje, cerkv. določila najprej prav razumevati in potem sodelovati za zboljšanje cerkv. petja, nego hudovati se čez to, česar ne razumejo — pa skoraj ni truda vredno; kajti skušnja uči, da vse to so le prazni izgovori, ki naj bi lenobo in njen pravi vzrok dobromislečim prikrili.

Tudi tam, kjer ni nobena zgoraj navedenih pretvez mogoča, in tam, kjer se je z velikimi žertvami in mnogim trudom ustvarilo v resnici lepo cerkv. petje, se jih mnogo odteguje od velike maše in sicer tudi taki, od katerih s cerkvenega stališča udeležbe naravnost zahtevati smemo.

Katero pa je cerkv. stališče gledé slovesne sv. maše?

Vsak župnik je zavezan, ob nedeljah in praznikih za dušni in telesni blagor svojih faránov praznično sv. mašo ali sam služiti ali skerbeti, da se služi. Farani naj bi se ob nedeljah in praznikih zbrali okoli svojega od Boga jim danega pastirja in očeta, da se udeležé sadu sv. daritve, ki se zanje opravlja, da skupno in očitno spoznajo svojo vero, da se z združeno molitvijo in združenim poveličevanjem skažejo družino božjo, v kateri so vsi, po isti veri, isti ljubezni, istem upanju in istem pastirji zvezani, „eno serce in ena duša“.

Dasi tudi čerki cerkvene zapovedi oni zadostuje, ki je ob nedeljah in praznikih pri tihi sv. maši, in dasi tudi marsikdo zavoljo domačih opravkov, zdravja i. dr. le pri tihi sv. maši biti more, bi se moral vsakteri grajati, kdor iz zgolj zločnosti in drugih ničevih vzrokov slovesno sv. mašo zamudi in je v čisljih nima. Če je župnik dolžan, praznično sv. mašo za svoje farane opravljati, so ti gotovo tudi zavezani, te slovesne maše, če ni posebnega zadržka, udeležiti se, in tako po svoji moči skupno Boga poveličevati. Ne dá se lahko temeljit ugovor zoper tirjatev skupne velike sv. maše navesti. Tirja jo, če tudi ne stroga čerka, vsaj duh cerkv. postave, značaj keršč. občine in namen slovesne službe božje.

2) Da petje svoj namen doseže, tudi treba, da verniki pri slovesni maši navzoči, petju s pobožno serčno molitvijo sledé, t. j. da se v molitvi, kolikor mogoče, tega oklenejo, s tem združijo, kar pevski zbor poje. Da samo telesna navzočnost pri sv. maši ne zadostuje, in najmanj radovedno poslušanje petja, kakor n. pr. v kakem koncertu, se vendar že samo po sebi razume. Sv. Cerkev je zato tudi tako glasbo, tako petje v cerkvi določno prepovedala, petje, ki le strast in radovednost vzbuja in se čutom laska. Cerkev marveč zahteva le tako petje, ki že po svojem lepoglasji serca prešine in gine, pa tudi sè sveto resnobo in vzvišenostjo od posvetnega odvrča in s pobožnostjo napolnjuje. Zato tudi petje že tadaj svoj namen doseže, kadar k pobožnosti in molitvi vabi; popolnoma ga pa doseže še le takrat, kadar v sercih poslušalcev iste misli in ista čutila izbudi, ki jih samo po tekstu in v melodiji izraža, in tako stori, da serca isto molijo, kar usta pojejo. Prav iz tega vzroka tudi sv. Cerkev naravnost zapoveduje, naj se svete besede razločno in razumljivo pojó, kajti poslušalci morejo le takrat s pevci moliti, kadar pomen tega, kar se poje, vsaj splošno razumejo. Brez dvombe toraj zadostuje namenu sv. Cerkve najbolje, kadar verniki pazljivost svojega

duha (ne samo ušes) na to obračajo, kar se poje, in kadar se trudijo, da v svojih srcih čutila molitve, veselja, spokornosti, ponižne prošnje i. dr. vzbude, — čutila, katera se v besedah in pevskih glasovih pokazati morajo. Saj to sledí že iz tega, ker po mislih sv. Cerkve pevski zbor občino nadomestuje ter v njenem imenu poje. Zbor poje besede, s katerimi naj pri slovesni službi božji zbrana občina z mašnikom vred moli; zbor izraža v svojem petji ista čutila, s katerimi se imajo moliti. To pa vendar zahteva, da se verniki vsaj nekoliko udeležujejo tega, kar se na koro poje.

Če je toraj dovoljeno in se večkrat celo svetovati smé, pri slovesni peti maši záse moliti brez ozira na petje, bi bilo vendar sploh želeti in je samo ob sebi popolniše, da se potrudimo, v molitvi s petjem in tako z mašnikovo daritvijo se zediniti, kar ima po svoji natori več veljave in večjo moč, kakor zasebna molitev.

3) Ker pa to ni mogoče brez dovoljne razumnosti petja, nastane za vernike tretja dolžnost, da se potrudijo, sv. mašo, njene obrede in navadne mašne molitve (gloria, credo in dr.) razumevati. Česar človek ne vé in ne zna, tega tudi ne more ljubiti in v djanji dopolnovati. Od tod toliko nasprotja zoper cerkv. postave gledé jezika pri sv. maši in drugih določeb, ker se nočemo potruditi, da bi jih razumeli. Od tod toliko malo prave pobožnosti in toliko brezbožnega obnašanja, posebno pri mladini, ker se premalo pečamo za pomen skrivnostnih molitev in obredov sv. maše. In vendar bi se to lahko zgodilo, da bi imeli le nekoliko dobre volje in pravega duha. Vsaka dobra podučna knjiga ima nauk o sv. maši; vsaka dobra molitvena knjiga hrani molitve, katere se navadno pri sv. maši pojó, in katere zato, ker jih zbor v latinskem jeziku poje, nikakor bolj nerazumljive ne postanejo, marveč le še svetejše in častitljivejše. K temu se pridruži še poduk, katerega sv. Tridentinski zbor duh. pastirjem gledé sv. maše kot dolžnost nalaga — nevednost tedaj nima nikakoršnega izgovora.

Resne in svete so dolžnosti, katere hvaležnost do Boga in pokorščina do sv. cerkve vernikom gledé poveličevanja božjega s cerkvenim petjem naklada. V resnici pobožnemu in vernemu ljudstvu ne bode nikakor težko delo, je spolnovati, marveč veselilo se bode ono, da more Najvišjemu vredno hvalo prepevati, pa tudi obilo blagoslova bode zajelo iz tega češčenja. Blagor ljudstvu, ki zna hvalo peti!“ Blagor občini, ki z veselím navdušenjem skerbi za poveličevanje božje in na katero se po živi, razumni udeležbi sv. daritve in cerkv. molitve nebeske milosti bogato razlivajo. Kadar se k skupni molitvi in zedinjenemu slavljenju božjemu zbere, kadar se vsled svetega petja njena serca od zemeljskega prahu k nebesam vzdignejo ter sè sveto ljubeznijo do Boga napolnujejo: potem se sveta vèz ljubezni čedalje tesneje zategne, t. j. ona vèz, ki vernike z Bogom in s cerkvijo, in med sabo k slogi in miru zveže. Take občine bi morale biti izgled angelom in ljudem; morale bi biti same ob sebi sveta hvalnica ter živa harmonija Bogu v čast in veselje!

Odpustek za svete pesni.

V nekaterih krajih in družinah slišimo mnogokrat delalke pri njihovih opravilih doma in na polji svete pesmi prepevati. — To je prav lepa navada

na katero bi morali čč. gg. duhovniki posebno gledati. Resnica je, da mladina rada poje. Če se v šoli in drugod dobrih (resnih in veselih) pesni niso naučili, navadijo se pozneje od slabih tovarišev često gerdih in nesramnih popevk. S tem se pouzroči strašno zló, kajti po slabi pesni je bil že marsikedo za vse življenje svoje zapeljan in pokvarjen. Da pa ima popevanje lepih pesni marsikaj dobrega v sebi, je katoliška cerkev sama pripoznala.

V izverstni knjigi jezuita P. Maurel-a: „Die Ablässe“, str. 265 to-le stoji: „Da bi vernike k petju svetih (geistlicher) pesni bolj spodbudili, in tako kolikor mogoče popevanje nevarnih in posvetnih pesni odvernili, so jim papež Pij VII. v pismu od 16. januarja 1817 podelili odpustek enega leta, kolikorkrat petje sv. pesni pospešujejo; tudi odpustek 100 dni, kolikorkrat sè vsaj skesanim srcem sv. pesni pojó in enkrat v mesecu popolnoma odpustek onim, ki v teku enega meseca to pobožnost pospešujejo, jo sami gojijo, se enkrat spovejo, sv. obhajilo sprejmejo in v namen sv. očeta molijo“.

Naj bi vendar dobri kerščanski učitelji in iskreni duhovniki to lepo navado podpirali; kajti s petjem svetih ali poštenih veselih pesni se zabrani mnogo pregrešnih pogovorov, in kako človeka povzdigne, kadar s polja ali travnika, ali z visokega vinograda kako Marijino pesen iz mladih krepkih gerl čuje. („Kath. Volkszeitung“ iz Baltimore Nr. 25, 1879.) — Odpustek veljá, kakor sklepamo iz besed onega reskripta, samo za petje sv. pesni z unaj cerkve.

Pravila Cecilijinega društva v Ljubljani. *)

Ime in sedež. §. 1. Osnuje se v Ljubljanski škofiji glasbino društvo pod varstvom sv. Cecilije. Imenuje se „Cecilijino društvo“ in ima sedež svoj v Ljubljani.

Namen. §. 2. Društvu namen je: povzdiga in pospešek katoliške cerkvene glasbe v smislu ter duhu svete cerkve, na podlagi cerkvenih določeb in ukazov.

Skrb svojo obrača:

- a) na gregorijansko koralno petje;
- b) na figuralno mnogoglasno petje starejše in novejše dóbe;
- c) na cerkveno orgljanje;
- d) na cerkveno petje v domačem jeziku;
- e) na inštrumentalno godbo, kjer je, in v koliko ne nasprotuje cerkvenemu duhu.

Posredki. §. 3. Posredki k dosegu namena:

- a) priporočanje, naznanovanje, razširjanje v cerkvenem duhu zloženih kompozicij in podučnih muzikaličnih ter liturgičnih spisov;
- b) ustanovitev orgljarske in pevske šole;
- c) društveni zbori z razgovori soudov in s predstavami cerkvenih skladeb k pospeševanju društvenih namenov.

Udje. §. 4. Ud društva je lahko vsakdo, ki

- a) po razmerju svojih moči in posredkov deluje za društvene namene, in ki
- b) plača vsako leto 1 gld. avstr. velj. kot letni donesek.

Kedor verh tega vplača vsaj 10 gld., je ustanovitelj društva.

*) Na večstransko željo ponatisnemo za bralce „Cerk. glasbenika“ pravila Cec. društva, ker so jih nekateri udje zgubili, neudje bi jih radi poznali, preden stopijo v društvo, in ker bo de prihodnji mesec občni zbor, pred katerem treba, si pravila nekoliko bolj natanko ogledati. *Vredn.*

Pravice. §. 5. Vsak ud ima

- a) pravico do društvenih daril;
- b) pravico, biti pričujoč pri očitnih govorih in predstavah, veršečih se pri zborih; nadalje pravico, udeleževati se, staviti predloge, naznanjati svoje misli ter glasovati pri društvenih zborih;
- c) aktivno in pasivno volilno pravico pri društvenih zborih.

Izstop in izključenje. §. 6. Izstop iz društva je prost po poprejšnji oglasitvi pri predstojništvu. Izključiti kakega uda zamore predstojništvo, ako oni opovera društvene namene.

Vodstvo društva. *A. Zavetnik.* §. 7. Zavetnik društva je tačasni prevzvišeni knez in škof Ljubljanski.

§. 8. Pravice zavetnikove:

- a) On poterdi volitev društvenega predsednika;
- b) prejema od tega vsakoletno sporočilo o društvenem delovanju;
- c) zamore vsak čas pregledati zapisnike društvene;
- d) njemu se ima predložiti v poterjenje vsaka sprememba društvenih pravil.

B. Predstojništvo. §. 9. Predsedništvo društva je odbor udov:

- a) Predsednik;
- b) tajnik, ki zastopa predsednika, ako je ta zaderžan;
- c) glasbeni vodja;
- d) blagajnik, in
- e) 5 drugih udov.

Predsedništvo se pri glavnih zborih z relativno večino glasov na 3 leta izvoli.

§. 10. Predsednik vodi in zastopa društvo na zunaj; vredeuje in razdeluje v sporazumnosti s tajnikom in glasbenim vodjem tekoča društvena opravila; sklicuje odbor in glavne zборе ter naredi zanje načrt.

§. 11. Tajnik oskerbuje dopisovanje in društvene knjige ter sprejema oglaševanja udov k pristopu v društvo.

§. 12. Glasbeni vodja ima v roki vodstvo in oskerbovanje muzikalično-tehničnega dela.

§. 13. Blagajnik sprejema in shranjuje pritekajoče doneske in predloži skupnemu odboru in glavnemu zboru, kolikorkrat se snideta, račun o prejemkih in izlogih.

Društveni zbori. §. 14. Odbor se po potrebi, glavni zbor pa saj na vsaka 3 leta po predsedniku z opravem času danimi naznanili sklicati ima.

Glavni zbor je brez ozira na število pričujočih udov sklepati zmožen. Tako v odboru, kakor pri skupnih zborih je k veljavnemu sklepanju absolutna, pri volitvah pa relativna večina navzočih potrebna.

§. 15. Predmet glavnega zbora:

1. Volitev predstojništva z oddajanjem listov od strani pričujočih udov.
2. Sprejetje opravljenega ter računskega sporočila.
3. Sklep o spremeni pravil po predlogu predstojništva.
4. Sklep o razpuščenju društva po predlogu predstojništva in v tem slučaju (primerjuje) obrnitev premoženja v namene katoliške cerkvene glasbe.
5. Govori o cerkveni glasbi.
6. Glasbene predstave.

§. 16. Glasbene predstave se zamorejo napravljati tudi razun glavnih zborov bodi-si v Ljubljani, ali na kakem drugem kraju v škofiji.

§. 17. Razpore, ki bi izhajali iz društvenih razmer, poravnava odbor. Pri-tožba zoper to pak se ima predložiti le skupnemu zboru, ki v tem konečno določuje.

Naredbe ter (razglašanja) naznanila. §. 18. Naprave in naznanila vseh sklepanj oskerbujeta predsednik in tajnik društveni.

D o p i s i.

— **Na Dunaji**, 18. julija. — Čim veselejši so bili moji prvi dopisi, izvirajoči iz negega optimističnega mišljenja in premalega znanja tukajšnjih razmer, in rekel bi, iz prevelike navdušenosti za našo sveto stvar — tem žalostnejše je moje današnje poročilo: Dunajskega cecilijanskega društva ni več! To je res velik udarec naši stvari; nasprotniki škodoželjno triumfirajo, priverženci naši pa so se ustrašili in obupavajo. Ni mi treba popisovati onih žalostnih razpertij, ktere so se dogodile pri zadnjem občnem zboru 2. maja t. l. in ktere g. prof. J. Böhm v svojo obrambo in resnici k ljubu v 9. št. „Wiener Blätter“ priobčuje, hočem samo daljne in globokeje vzroke in faktore temu žalostnemu dogodku poiskati.

Da Dunajčanu prava liturgična muzika sploh ne dopada, ni samo to v njega lahkoživni, povsodi zabavoljubni naravi, ktera je gledé cerkvenega okusa po mnogoletni teatralni muziki uže popolnem razvajena, nego temu je vzrok tudi ona navdušenost in spoštovanje, ktero Dunajčan posebno do svojih domačih (Schubert, Haydn) in udomačenih glasbenikov (Mozart, Beethoven, Gluck itd.) goji. Na te glasbene korifeje je Dunajčan ponosen in vánje takó zaljubljen, da so mu tudi njih slabosti drage in da niti ne dvomi o njih zmotah na cerkveno-glasbenem polji. In vendar imajo tudi geniji to skupno človeško slabost, da so zmotljivi in da so otroci svojega časa „Kinder ihrer Zeit.“ Ko bi bili danes živeli, bi gotovo drugače svoje maše skladali.

To svojo domačo cerkveno glasbo „Oesterreichische Kirchenmusik“ ljubi in čišla Dunajčan čez vse; vse druge novejšje nazore in predobitke v cerkveni glasbi sicer popolnem ne zametuje, ali vendar jih ne čišla več kot „drugačni okus“, „subjektivne nazore“, „nedodognane principe“ ali celo „ultramontanske sanjarije“. Nepozabljivega Ambros-a (1816—1876), ki je prav za prav oče Cecilijanstva na Dunaji, so spoštovali kot umnega, globoko izobraženega muzika ter njegovim cecilijanskim težjam uže zaradi tega niso nasprotovali. Po Ambrosovi smerti so iskali po Dunaji duhovna, ki bi cecilijanskemu mlademu društvu predsedoval — ali zastoj! K sreči se je udobil neki kantor v Štefanski cerkvi — češ, ta bođe kot muzikus in koralist uže razumel in zastopal cecilijanske principe. In res! Mož se dá pregovoriti, in si hitro naroči perve cecilijanske časnike, čita in študira, da bi kar čez noč postal „ein Erz-Cecilianer“! Ali glejte čudo! „Negega dné reče ta od samega študiranja preučén mož vstopivšemu g. Böhm: „Ich verstehe nicht, was die Cecilianer eigentlich meinen. Wir haben ja doch in der Stephanskirche die beste (?) Kirchenmusik.“ — Sapienti sat! Ko je došel za cerkveno muziko vneti župnik Fürst na Dunaj in vodstvo društva prevzel, so se zopet nade oživele, da bi se društvo ukrepilo in plodonosno delovalo. G. J. Böhm, ki je sè svojimi zmožnostimi Ambrosov vreden naslednik in duša vsemu početju, je skušal tudi više duhovne kroge za svoje ideje pridobiti, in res, obljubilo se mu je podpore v lepah besedah. Ali žalibog! te lepe besede in nade se niso uresničile. Treba je znati, da so navajeni Dunajski duhovni gospodje nektere zadeve z finimi rokavicami na rokah obravnati, da si kje perstov ne osmolé. In tako se pusti vse le pri starem. A ni bila pri cecilijanskem društvu mlačnost z unaj, ampak tudi z notraj. Predsednik je bil premalo energičen in sčasoma si je glavno vodstvo prilastil podpredsednik dr. Hausleitner; 3 leta se ni sklical in držal občni zbor in z društvenim denarjem se je manipuliralo po svoji volji. Tudi so se pri takem vodstvu dveh samopašnih laikov zgubljali pravi principi, udje duhovskega stanú so se jeli nekako prezirati, njih društvena pravica kratiti in novi udje, katerim se o cecilijanstvu niti sanjalo ni, v društvo protipostavno sprejemati. In tako je došlo pri občnem zboru 2. maja do žalostnih prizorov in razdorov. Kam da je podpredsednik, advokat Hausleitner et consortes s takim početjem meril — se je kmalu razvidilo. Prislili so moralno g. Böhmu, kteri je 13 let v resnici požertovalno in izverstno za društvo deloval, da je moral kot profesor orgljarske šole in artistični društveni vodja odstopiti. Na to se je predsedništvu odpovedal tudi č. g. župnik Fürst in društvo je ostalo — akephalos! Vkljub temu komandirata društvo nekdanji podpredsednik advokat Dr. Hausleitner in odbornik Schwarz, in ga hočeta najberže preustrojiti prav po Dunajskem okusu. To bo res „monstrum“ cecilijanskega društva, če se kedaj ustanovi.

G. J. Böhm je kot lastnik tukajšnjega lista „Wiener Blätter“ društvu svoj list odtegnil in ga sedaj izdaja na svojo roko; tudi učence orgljarske šole podučuje do konca šolskega leta privatno. Priporočujem čestitim čitateljem, da bi si ta izvrstni in strokovnjaški list naročili in takó g. Böhma v njegovem trudapolnem a neustrašljivem zastopanju in borbi za reformo cerkvene muzike na Dunaji podpirali. Novi tečaj začne z oktobrom; naročnina naj se pošilja VII. Sigmundsgasse 16. — G. Böhm dobro vé in zna, da je tu na Dunaji treba neke prehodne dóbe (Uebergangsperiode) do prave cerkvene muzike in da je treba previdno in počasi na ta cilj delovati. V ta namen si hoče prve tukajšnje muzikalne moči in korifeje za svoje ideje polagoma pridobiti. In res! Na Dunaji je treba pri glavi začeti reformacijo in od tega središča se bode ta čistilna moč vže tako v druge podložne si ude dobrodejno razlila. V to Bog pomozí in sv. Cecilija.

S. Coley

— **Od nekod**, 20. jul. — Gospod urednik! Njim, ki se nikakor ne morejo sprijazniti s cecilijanskim idejam, povejte, ako Vam drago, naslednjo historijo:*) —

Ključar neke podružne cerkve si je vtepel v glavo, da mora óna podružnica dobiti orglje. V bližini je nek orgljarski mojster-skaza, ki prav cenó dela. Kmalu je pogodba storjena: 8 legištrov (s pedalom) nekaj čez 200 goldinarjev (!!). Orgelj sam nisem videl, in jih ne maram videti. Toliko vem, da so za cinaste piščali pobrali v okolici malo ne vse cinaste ploščke in žlice, in to je edini materijal, iz kterega so piščali vlite. Da orglje ne pojó vibrano in nikdar ne bodo, terdil je nekdo, ki nekaj umè in je orglje sam slišal. — A zdaj pride najlepše. Da bi se primankljej denarja za postavljene orglje pokríl, uredila se je slovesnost na eno pobinkoštnih nedelj: slovesna sv. maša z blagoslovom. Ključar je zato najel od daleč nekega bivšega češ-orgljarca, ki je prišel z nekterimi pev-kami (pravijo, da so bile natakariče). Med mašo in darovanjem (ofrom) je delal same polke, valcerje, mazurke itd., da je nekdo, ki je bil pri tej slovesnosti navzoč, nevoljen djal: Takega škandala v cerkvi še nisem doživel. Et ut fideles eo libentius conferrent, Sanctissimum expositum manebat per totam oblationem, qua finita (**contra rubricas et contra omnem usum**) denique benedictio (Genitori) data est.

Župnik, v čigar področje spada ista podružnica, se ni v celo stvar nič mešal, celó protivil se je ključarjevím nameram. Vprašam pa: Na komu je zabraniti take škandale v svetem hramu, voditi ključarje in vrediti službo božjo? — Če se še dandanes kaj tacega zgodí, potem ne vem, kdaj bomo zreli za sprejem cecilijanske ideje; pa tudi ne umem, zakaj na Vas upijejo: Počasi, počasi! Ne prevernite vsega na en dan! —

Res, prav počasi gre. Z Bogom!

— **Čepovan**, dné 21. julija. — Dné 24. junija t. l. se je na Goriškem praznovala redka in imenitna slavnost, vredna, da jej tudi „Glasbenik“ postavi mali spominek. Ne bom tu popisoval po družih listih popisanih priserčnih in imposantnih izjav vernega ljudstva do preuzvišenega knezonadškofa Andrej-a Gollmayr-ja, ki so spredej imenovani dan praznovali petindvajsetletnico Svojega nadškofovskega pastirovanja; omenim le, da je tudi glasbenstvo k tej slavnosti dodalo svoj obul. „Glasbeniku“ dobro znani g. Faigelj je slavnostni slovenski pesmi od č. g. S. Gr. zložil mojsterski napev. Pri pontifikalneji maši v Gorici je bilo takrat nenavadno lepo petje. Kakih 30 pevcev in pevkinj je pelo Senerjevo mašo. Te Deum je pelo blizo 200 duhovnikov pred oltarjem in po cerkvi.

Pri nas v Čepovanu se je ta slavnost praznovala združeno z godovanjem sv. Janeza kerst., cerkvenega patrona. Pelo se je pri procesiji: Witt: „O salutaris“ in Leitner: „Verbum supernum“. Pri sv. maši: „missa secunda ad IV. voces inequales — auctore Joan. Leone Haslero († 1615), redigit et edidit F. X. Witt. Le „credo“ se je vzel iz Förster-jeve maše „in honorem st. Ceciliae“. Graduale: „priusquam te . . .“ po cerkv. Glasb. II., str. 46, št. 27. Ofertorij: „justus ut palma . . .“, auctore J. Mitterer. Tantum ergo od † Avg. Leban-a (cerkv. Glasb. III.). Po blagoslovu: „laudate“ (cerkv. Glasb. I.). Responsorije po Förster-jevem sestavi.

*) Ne imenujem imen, ne kraja, celó dopis je le „Od nekod“, samo da se ne bo djalo, da gre za osebe. Tu gre le za sveto reč, quam non licet projicere ante canos.

Razne reči.

— Občni zbor Cecilijinega društva v Ljubljani bode letos 13. septembra. Program prinesemo prihodnjič.

Dne 28. junija razkrili so v Grincing-u pri Dunaji nagrobni spominek ranj. A. W. Ambros-a. Piramida iz granita kaže v sredi relief-podobo Ambros-ovo, katero je po načertu Czerny-ja g. Tourbain kaj lepo iz bronu vtil. Spodej stojé besede: A. W. Ambros 1816 — 1876; na podnožji: „Errihtet von seiner Familie und seinen Verehrern.“ — Mnogo prijateljev in častilcev se je bilo zbralo k tej svečanosti, pri kateri je g. Batka iz Požuna o zaslugah in talentih ranj. prijatelja govoril.

V Rimu pa je bila pred kratkem razkrita orjaška podoba mojstra mojstrov, Palestrine. Po načertu Andr. Busirija izdelano od kiparjev F. d'Amigo in Sciomer iz kararskega marmorja, postavili so jo v prekrasno dvorano palače Doria-Pamfilj.

— 4. občni zbor Sekovske škofije se je veršil 19. in 20. majnika v Gradci. Pevski zbor malega knezoškof. semeničša pod vodstvom prof. Weiss-a je bil prevzel glasbeni del svečanosti. Cerkevni program je bil sledeči: 19. maja ob 4. uri v stolnici: pontifikalne večernice in potem litanije pred izpostavljenim sv. R. T. Peli so se večernični psalmi in magnificat: 6 falso bordoni 4 & 5 voc. od Viadana, Zachariis, Zuccari in auctor. ign. Hymnus: koral. Litaniae lauret. 5 voc. v H-moll. op. 20 a od Witt-a. „Tantum ergo“ od Hanischa. — 20. majnika ob 9. uri v stolnici: Pontifikalna maša. „Ecce sacerdos“ 6 voc. od Haller-ja. „Missa brevis“ od Palestrine. Introitus, Sequentia, Sanctus in Communionio: koral. Graduale: Falso bordoni aut. ignot. Offertorium „Confirma hoc“, 6 voc. od Orlando Lasso-a. Izvrsitev tega programa je bila sijajna, tako, da je celó liberalna „Grazer Tagespost“ poročala: „Einen seltenen Kunstgenuß bot die am vorigen Donnersttag in der hiesigen Domkirche bei feierlichem Anlasse veranstaltete Aufführung alter Kunstwerke. — — Der Aufführung sämtlicher Tonstücke müssen wir volles Lob spenden. Eine vom Geiste derartiger Werke so vollkommen erfüllte Wiedergabe ist eben nur erreichbar, wenn sich Kräfte daran betheiligen, deren musikalische Schulung einzig in dieser Art Musik wurzelt.“

— 29. julija je bilo izpraševanje učencev orglj. šole cecil. društva v Ljubljani. Spričevalo sposobnosti za orglj. službo jih je izmed 11 izprašanih dobilo 10; eden je bil za nesposobnega spoznan. Odgovarjalo se je dobro, pelo in igralo tudi, tako da so št. gg. navzoči duhovniki, večši glasbarji, pripoznali, da so se učenci mnogo reči (tudi težkih) dobro naučili. Mladim organistom pa želimo, da dobijo kmalu dobre službe.

Oglasnik.

Selbst F. J. „Der katholische Kirchengesang beim heil. Messopfer“.

Pod tem naslovom so nedavno v založbi Fr. Pustet-a v Ratisboni na svitlo prišli mogunškega duhovnika popularni govori o katoliškem cerkv. petji, kakoršno bi moralo biti. Pisatelj boče s to duhovnikom in neduhovnikom (tudi nemuzikalnim) namenjeno knjigo ideje cecil. društva podomačiti, t. j. pomen liturgičnega petja razjasniti. Pri prečudnih nazorih, ki so zadnji čas vladali in še vladajo o glasbi pri službi božji, si ne moremo nič pripravnišega misliti, kakor, da se ljudstvu čisti studenci liturgije zopet odpró, in tako pri vernikih živa želja po pobožni cerk. glasbi vzbudi. Vsem, ki se zanimajo za dobro cerkv. glasbo, posebno onim, ki so v prvi versti poklicani, verno ljudstvo z nepokvarjeno in zdravo duševno hrano pasiti, vsem priporočamo, naj si umisljijo 288 strani debelo knjigo za 90 krajcarjev. Ali vsaj naj si jo naročé na ogled ter naj preberó „predgovor“ — in gotovi smo, da jo bodo obderžali. Knjiga je, kakor smo že rekli, vsakemu, tudi takim, ki pravijo: „To ni záme, jaz nisem muzikalen“, popolnoma razumljiva. Dobiva se tudi v „kat. bukvarni“ v Ljubljani.

Pridana je listu 8. šteev. prilog.

Odgovorni urednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni urednik muzik. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.